

POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE Ing. VERONIKY KOMOROUSOVÉ

Název práce:

Výkonnost společností ve zvoleném odvětví ve vztahu k udržitelnému rozvoji a spotřebě

Cíl práce:

Cíl práce odpovídá současné poptávce po znalostech a jeho ambicí je srovnat výkonnost veřejné dopravy v městech a aglomeracích v regionech Visegrádské čtyřky

Výzkumná otázka:

Výkonnost, dostupnost a udržitelnost (ekologické souvislosti) veřejné osobní dopravy v zemích V4.

Shrnutí:

Předkládaná disertační práce se zabývá „výkonností společností ve zvoleném odvětví ve vztahu k udržitelnému rozvoji a spotřebě“. Jedná se o odvětví dopravy. Téma práce je z dnešního pohledu enormně důležité a téměř „kontroverzní“, protože doprava sama o sobě představuje z hlediska **udržitelnosti** velkou ekologickou zátěž, kterou je nutno zmírnit.

Tímto směrem se orientují např. cíle udržitelného rozvoje (SDG), přijaté OSN v roce 2015, a to např. SDG 3, 7, nebo SDG 11, ale mnohé další.

Práce se ovšem zaměřuje především na výkonnost dopravních systémů ve městech nebo aglomeracích. Tato část práce je provedena důkladně a disponuje bohatým zázemím ve smyslu analyzované předchozí literatury. Práce se zabývá **měřením výkonnosti** z hlediska klasických i moderních ukazatelů. V literární rešerši kandidátka shrnuje články z poslední doby a uvádí také své práce, které se k problematice vztahují. Nejvíce se věnuje *Modelům analýzy obalu dat (DEA – Data Envelopment Analysis)*, které jsou z hlediska práce nejvhodnější. Systematická rešerše je doplněna rozhovory o vhodnosti jednotlivých metod.

Stěžejní část práce představuje veřejná osobní doprava se svými specifiky a náklady. Navazuje charakteristika jednotného evropského dopravního prostoru v rámci zemí Evropské unie a analýza osobní dopravy v zemích Visegrádské čtyřky. Ve výzkumu byla posouzena výkonnost veřejné dopravy v českých a slovenských městech pomocí modelu DEA. Zjištění ukazují, že města s nejvyšší efektivitou služeb jsou Bratislava, Hradec Králové

a Liberec-Jablonec, zatímco nejméně efektivní jsou Prešov, Žilina a České Budějovice. Technicky nejefektivnějšími městy jsou Brno a Košice, s nejhorsími výsledky v Ostravě a Žilině. Z hlediska hospodárnosti jsou nejlepší Bratislava, Liberec-Jablonec, Ostrava a Prešov, zatímco nejméně efektivní jsou Hradec Králové a České Budějovice. Celkově nejlepší výsledky dosáhla Bratislava, Košice a Ústí nad Labem, zatímco Ostrava a Žilina vykazují nejmenší celkovou efektivitu.

Provádění takto podrobné analýzy je však z hlediska dostupnosti dat obtížné, a proto se kandidátka soustředila na některé vybrané oblasti a na trendy vývoje dopravy v jednotlivých zemích V4.

Závěr:

Disertační práce se zaměřuje na výkonnost veřejné osobní dopravy v zemích Visegradské skupiny a identifikaci rozdílů v této oblasti. Výzkum vycházel z modelu DEA a zahrnoval analýzu efektivity služeb, technické efektivity a hospodárnosti. Literární rešerše ukázala, že pro měření výkonnosti veřejné dopravy se často využívají modely analýzy obalu dat (DEA). Vlastní výzkum posuzoval výkonnost dopravy v konkrétních městech a porovnával ji v rámci Visegradské skupiny a s jinými členskými státy EU.

Závěry jednotlivých fází výzkumu shrnují výsledky a porovnání. Diskuse porovnává výsledky ve vztahu k dřívějším studiím. Důraz je kladen na roli veřejné osobní dopravy pro mobilitu a kvalitu života obyvatel měst a obcí. Efektivita veřejné dopravy je klíčová z hlediska udržitelnosti a pro zlepšení dostupnosti cestování a pro jednotlivce i pro společnost.

Otázky k diskusi:

1. S rychlým rozvojem AI se více zdůrazňuje používání moderních metod hodnocení výkonnosti ve veřejné dopravě. S rostoucí digitalizací nabízejí analytická data možnosti, jak zdokonalit existující modely. Jaké konkrétní metody umělé inteligence jsou využívány k posuzování výkonnosti ve veřejné dopravě?
2. Jaké jsou hlavní ekologické dopady dopravy v Evropě a jakým způsobem ovlivňují dosahování Cílů udržitelného rozvoje (SDGs), zejména v kontextu snižování emisí skleníkových plynů (SDG 13) a ochrany ekosystémů a biodiverzity (SDG 15)?

Hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

.....

doc. Ing. Irena Jindřichovská, CSc.

V Praze, 15. 5. 2024